

Monika Piekarska

RĘKOJMIA ZA WADY FIZYCZNE ZWIERZĄT NA PRZYKŁADZIE SPRZEDAŻY KONIA

Wprowadzenia

Wejście w życie ustawy o ochronie zwierząt¹ przyczyniło się do zmiany statusu prawnego zwierząt. W prawie cywilnym nastąpiła dereifikacja, co znaczy, że zwierzęta traktowane wcześniej jak rzecz uznano za obiekt nie będący rzeczą. Nie przyczyniło się to do nadania im podmiotowości jako takiej, aczkolwiek ich sytuacja w zakresie kompleksowej ochrony ze względu na zmiany społeczne, gospodarcze czy standardy europejskie także uległa zmianie. Nie spowodowało to ich upodmiotowienia i nadania im zdolności przysługujących człowiekowi, bowiem byłoby to zbyt daleko idące posunięcie. Niewątpliwie doprowadziłoby to do niekiedy irracjonalnych zachowań, jak np. testament na rzecz zwierzęcia, darowizny czy, biorąc pod uwagę także otwarty katalog umów nienazwanych, tworzenie nowych stosunków prawnych, które na gruncie prawa cywilnego mogłyby z prawnego punktu istnieć.

Jak zauważył Marek Mozgawa² na płaszczyźnie normatywnej, zwierzę można uznać za rzecz w znaczeniu technicznym – prawnym za pomocą przyjęcia fikcji prawnej albo za przedmiot więzi prawnej. Jednakże należy pamiętać, że ze względu na to, że są one istotami żywymi i nie można ich uznać za przedmiot materialny w rozumieniu Kodeksu Cywilnego³, niezbędne jest odrębne uregulowanie skutków prawnych niektórych stanów faktycznych z ich udziałem.

Zastanowić się także należy nad zwierzęciem jako przedmiotem własności. Bowiem przepisy KC wskazują, iż przedmiotem własności jest rzecz, ale co do zwierząt należy stosować te przepisy odpowiednio. Wówczas nawet właściciel nie jest określany jako posiadacz, ale jako osoba władająca, bo jak zostało słusznie zauważone⁴, posiadanie to władztwo nad rzeczą, zaś zwierzę rzeczą nie jest. Ma to ogromne znaczenie ze względu na przyznane właścicielowi prawa do korzystania i rozporządzania rzeczą, wykorzystywania atrybutów nadanych mu przez prawo.

W pracy zostanie omówiona odpowiedzialność za wady fizyczne koni. Analizie porównawczej zostaną poddane regulacje sprzed nowelizacji z grudnia 2014 r. oraz aktualnie obowiązujące normy.

Przechodząc do aspektu prawnego dotyczącego ważności umowy, wskazać należy, iż samo istnienie wady nie powoduje nieważności umowy. Sprzedaż rzeczy wadliwej stanowi nienależyte, nieprawidłowe a nie nieważne, wykonanie zobowiązania. Skutki takiego stosunku prawnego należy wówczas ocenić zważając na przepisy o rękojmi za wady.

Wada rzeczy ≠ nieważność umowy

poprzedni stan prawny

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż przed zmianami, jakie weszły w życie w grudniu 2014 r.⁵, odpowiedzialność za wady fizyczne zwierząt była odrębnie uregulowana co do niektórych gatunków. Wyodrębnione były przepisy art. 570 – 572 KC dotyczące zwierząt wymienionych w **rozporządzeniu Ministra Rolnictwa** w sprawie odpowiedzialności sprzedawców za wady główne niektórych gatunków⁶. Mowa tu o koniach, owcach oraz norkach.

Ówczesnej regulacji towarzyszyły dwa poglądy na temat odpowiedzialności sprzedawcy.

pogląd, że reżim prawny rękojmi za wady fizyczne sprzedanego zwierzęcia jest w zasadzie taki sam jak przy sprzedaży rzeczy – wyjąwszy konie, owce i norki, dla których znaczące modyfikacje wprowadziło rozporządzenie.

wyrażony w piśmiennictwie odmienny pogląd, zgodnie z którym „sprzedawca nie ponosi rękojmi za wady innych zwierząt domowych” (tj. innych niż wymienione w rozporządzeniu wykonawczym)⁷.

Pierwszy z poglądów został potwierdzony orzecznictwem Sądu Najwyższego⁸. Jak wskazał SN⁹ artykuł 570 KC nie daje podstaw do zupełnego wyłączenia odpowiedzialności za zwierzęta, których wymienione wcześniej rozporządzenie nie obejmuje. Ponadto, w tej samej uchwale wskazał, iż odmiennie rozumienie art. 570 KC prowadziłoby do wadliwego, ze społeczno – gospodarczego punktu widzenia wyniku, polegającego na tym, że nabywcy przeważającej większości zwierząt byłiby w ogóle pozbawieni ochrony, gdy chodzi o wady tych zwierząt. Takie uprzywilejowanie sprzedawców tych

¹Ustawa o ochronie zwierząt z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 111 poz. 724 ze zm.).

²M. Mozgawa, Prawna ochrona zwierząt, Lublin 2002, s. 131 – 134.

³Ustawa Kodeks Cywilny z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.), dalej jako: KC.

⁴M. Mozgawa, dz.cyt., s. 136.

⁵Zmiany zostały wprowadzone Ustawą o prawach konsumenta z dnia 30 maja 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz.827).

⁶Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa w sprawie odpowiedzialności sprzedawców za wady główne niektórych gatunków zwierząt z dnia 7 października 1966 r. (Dz.U. Nr 43, poz. 257), dalej jako: rozporządzenie.

⁷Gudowski J. (red.), Kodeks cywilny komentarz. Zobowiązania III cz. 2, Warszawa 2013, s. 112.

⁸Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 1974 r., sygn. akt: III CZP 16/74; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1978 r., sygn. akt: III CRN 151/78.

⁹Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 1974 r., sygn. akt: III CZP 16/74.

zwierząt kosztem interesów nabywców nie dałoby się niczym usprawiedliwić. W innym wyroku¹⁰ SN wskazał, że działanie rękojmi – wobec pozostałych zwierząt – nie jest zatem uzależnione od przyjęcia jej przez kontrahentów umowy czy dodatkowego porozumienia stron w tym zakresie. W drodze umowy strony mogą jednak tę odpowiedzialność rozszerzyć, ograniczyć lub nawet wyłączyć (art. 558 § 1 KC).

Zgodnie z art. 571 § 1 KC przy wadach zwierząt wymienionych w rozporządzeniu stosowało się przepisy o rękojmi za wady fizyczne z dwoma ograniczeniami. Pierwszym z aspektów była odpowiedzialność sprzedawcy zwierzęcia **jedynie za wady główne**, zaś drugą przesłankę stanowiło wyjście wady na jaw przed upływem oznaczonego **terminu rękojmi**.

Przechodząc do omówienia tematu, należy wskazać, że zgodnie z rozporządzeniem, w przypadku koni, za wady główne uważane były:

- a) łykawość,
- b) dychawica świszcząca,
- c) wartogłowienie (przewlekłe schorzenie mózgowia lub opon mózgowych z obniżeniem świadomości zwierzęcia),
- d) przewlekłe schorzenie wewnętrznych części oka powstałe na tle nieurazowym.

Wskazanie powyższych wad jest o tyle istotne, iż zależnie od wady jaka wystąpiła, kupującemu przysługiwały inne terminy. Sprzedawca zwierzęcia odpowiedzialny był za wady główne, jeżeli wyszły one na jaw przed upływem:

- 1) **15 dni** od dnia wydania zwierzęcia – przy łykawości, dychawicy świszczącej i wartogłowieniu;
- 2) **30 dni** od dnia wydania zwierzęcia – przy przewlekłym schorzeniu wewnętrznych części oka powstałym na tle nieurazowym u koni.

Poszkodowany w tym zakresie kupujący, musiał dotrzymać terminu do zawiadomienia sprzedawcy o wadzie głównej, warunkującego zachowanie uprawnień z tytułu rękojmi, który **wynosił 7 dni**, licząc od końca przewidzianego terminu rękojmi.

Ustawodawca dodał jednak, mający chronić sprzedawcę zwierzęcia, wymóg zgłoszenia przez kupującego chorego zwierzęcia do badania przez państwowy zakład leczniczy dla zwierząt lub klinikę wydziału weterynaryjnego wyższej szkoły rolniczej w terminie rękojmi, aby uniknąć wygaśnięcia przypadających mu z tytułu rękojmi uprawnień. Dotyczyło to wszystkich wad głównych z wyjątkiem łykawości u koni. Innym udogodnieniem wobec sprzedającego była przewidziana w art. 557 KC możliwość zwolnienia go od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli kupujący wiedział o wadzie w chwili zawarcia umowy.

Z drugiej strony, art. 571 KC wprowadzał domniemanie, że pojawienie się wady w określonych terminach jest równoznaczne z istnieniem ich w momencie wydania zwierzęcia. Dobrodziejstwo domniemania z art. 571 § 3 KC zwalniało kupującego z obowiązku przeprowadzenia szczególnie trudnego dowodu przewidzianego w art. 559 KC co do przyczyny wadliwości i czasu powstania tej przyczyny¹¹.

Ponadto, Sąd Najwyższy rozpatrzył sytuację, gdy zakupione zwierzę przyniosło kupującemu szkodę. Wskazać należy, iż podstępne zatajenie przez sprzedawcę wobec kupującego wad fizycznych zwierząt mogło skutkować odpowiedzialnością z czynu niedozwolonego sprzedawcy za szkodę wynikłą dla kupującego z wad fizycznych zwierząt także wtedy, gdy nie były to wady główne¹². Co więcej, przepisy szczególne o odpowiedzialności z tytułu rękojmi za wady fizyczne zwierzęcia, nie wyłączały odpowiedzialności za szkodę, jakiej mógł doznać kupujący z winy sprzedawcy polegającej na tym, że sprzedawca dostarczył (świadomie lub nieświadomie) zwierzę znajdujące się w stanie, który mógł przynieść kupującemu dalszą szkodę¹³. Zatem, mimo pewnych wyłączeń odpowiedzialności sprzedającego, nie mógł on jej uniknąć, gdy choćby w najmniejszym stopniu przyczynił się do sprzedaży zwierzęcia wadliwego.

Należy uznać to za przychylność ustawodawcy względem kupującego, biorąc pod uwagę wąski katalog wad obejmujących konia. Wskazać bowiem należy, że za wady, które nie zostały uznane za główne, sprzedawca ponosił odpowiedzialność tylko wtedy, gdy to było w umowie zastrzeżone. Przy czym zapis ten musiał także określać terminy.

Należy zatem stwierdzić, że jedynie w odniesieniu do koni, owiec i norek można mówić o potrzebie zastrzeżenia w umowie rozszerzonej odpowiedzialności sprzedawcy zwierzęcia za wady, które nie stanowiły wad głównych (art. 571 § 2 KC). Ważne jest, aby było ono wyraźne i określało termin rękojmi¹⁴. Wówczas, w razie jakichkolwiek wadliwości stosunku prawnego, kupujący miał ułatwioną drogę dochodzenia roszczeń z tego tytułu.

¹⁰Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1978 r., sygn. akt: III CRN 151/78.

¹¹J. Ciszewski (red.), Kodeks cywilny komentarz, wyd. 2, Warszawa 2014, s. 1002, 1003.

¹²Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1974 r., sygn. akt: II CR 508/74.

¹³Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 1973 r., sygn. akt: III CRN 88/73.

¹⁴Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 września 1977 r., sygn. akt: I CR 375/77.

Co więcej, jak wskazał SN¹⁵, nie było przy tym konieczne, aby sprzedawca wymienił konkretne wady zwierzęcia, za które będzie ponosił odpowiedzialność. Brak takiego wymienienia może oznaczać, zależnie od treści umowy, która podlega ogólnym zasadom wykładni przewidzianym w art. 65 KC, że sprzedawca przyjmuje na siebie odpowiedzialność za wszystkie wady fizyczne.

Mówiąc o uprawnieniach przysługujących z tytułu rękojmi, katalog przedstawiał się następująco:

- a) odstąpienie od umowy;
- b) obniżenie ceny;
- c) usunięcie wady;
- d) wymiana¹⁶.

Po nowelizacji prawa konsumenckiego zostały uchylone przepisy art. 570 – 572 KC¹⁷, a co za tym idzie rozporządzenie. We wskazanym akcie prawnym zostały zawarte szczegółowe zasady odpowiedzialności, lista zwierząt, co do których istniało ograniczenie odpowiedzialności tylko do wad głównych oraz lista wad głównych. Jak wskazuje doktryna, było to podwójnie niedopuszczalne – po pierwsze, rozporządzenie regulowało materię, która może być obecnie regulowana tylko ustawą, po drugie delegacja ustawowa do jego wydania nie odpowiadała warunkom określonym w przepisach Konstytucji RP¹⁸.

Aktualny stan prawny

Aktualna regulacja prawna określa szerszy katalog wad fizycznych, za które odpowiada sprzedawca, przy czym istotne jest to, iż nie jest to katalog zamknięty.

Zgodnie z art. 556¹ KC wada fizyczna polega na niezgodności rzeczy sprzedanej z umową. W szczególności rzecz sprzedana jest niezgodna z umową, jeżeli:

- 1) **nie ma właściwości**, które rzecz tego rodzaju powinna mieć ze względu na cel w umowie oznaczony albo wynikający z okoliczności lub przeznaczenia;
- 2) **nie ma właściwości**, o których istnieniu sprzedawca zapewnił kupującego, w tym przedstawiając próbkę lub wzór;
- 3) **nie nadaje się do celu**, o którym kupujący poinformował sprzedawcę przy zawarciu umowy, a sprzedawca nie zgłosił zastrzeżenia co do takiego jej przeznaczenia;
- 4) **została kupującemu wydana w stanie niepełnym**.

Skupiając się na przykładzie kupna konia sportowego, na którym nabywca będzie chciał startować w zawodach, istotne wówczas będzie posiadanie przez konia odpowiednich właściwości pozwalających na osiągnięcie określonego przez kupującego celu. Przy czym, przez cel należy rozumieć skonkretyzowane przeznaczenie rzeczy wyznaczone właśnie przez określony zespół właściwości, czy też jedną lub jedną z właściwości takiego przedmiotu sprzedaży¹⁹.

Podkreślić zatem należy, że **wada fizyczna musi powstać niejako "wewnątrz" nabytej rzeczy, nie może wynikać z jej używania**. W konsekwencji podstawowym elementem ustalenia w tym kontekście, iż występują wady fizyczne, jest **ocena właściwości rzeczy**, którą można rozumieć jako ocena wartości (wartość handlowa) i użyteczności (cechy użytkowe związane z korzystaniem z rzeczy) rzeczy dla kupującego²⁰.

Co prawda, kupujący może wykonać badanie konia przed zakupem w celu sprawdzenia czy nie posiada on żadnych ukrytych wad, aczkolwiek nie ma na niego nałożonego prawnego obowiązku dokonania tego. Dodatkowo, jeśli w umowie pojawi się zapis określający, że koń jest zdrowy/wolny od wad to sprzedający jest tym zapewnieniem związany. Jest to jego oświadczenie, które wywołuje skutki prawne. Ponadto, obowiązkiem sprzedawcy jest udzielenie kupującemu potrzebnych wyjaśnień o stosunkach prawnych i faktycznych dotyczących rzeczy sprzedanej oraz wydanie posiadanych przez siebie dokumentów, które tej rzeczy dotyczą. (np. paszport, a także dokumentacja medyczna określająca stan zdrowotny zwierzęcia)²¹.

Odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady rzeczy jest ograniczona w czasie (art. 568 § 1 KC). Sprzedawca odpowiada z tytułu rękojmi, jeżeli wada fizyczna zostanie stwierdzona **przed upływem dwóch lat**. Jednakże należy pamiętać, że upływ terminu do stwierdzenia wady nie wyłącza wykonania uprawnień z tytułu rękojmi, jeżeli sprzedawca wadę podstępnie zataił. Terminy te mają zastosowanie, jeśli kupujący został wprowadzony w błąd. Natomiast w sytuacji,

¹⁵Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 października 1969 r., sygn. akt: III CRN 375/69.

¹⁶W przypadku konia trudno niekiedy skorzystać z możliwości wymiany. Zależy to głównie od jego planowanego przeznaczenia - czy miał być to koń wykorzystany do pracy na roli, czy np. koń sportowy stanowiący wówczas rzecz oznaczoną co do tożsamości.

¹⁷Art. 45 ust. 21 Ustawy o prawach konsumenta z dnia 30 maja 2014 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 827).

¹⁸Komentarz do art. 572 KC [w:] Ustawa o prawach konsumenta. Kodeks cywilny (wyciąg). Komentarz.; Kaczmarek-Templin B. (red. nauk.), Stec P. (red. nauk.), Szostek D. (red. nauk.), wyd. 1, 2014 Legalis.

¹⁹Gniewek E., Machnikowski P. (red.), Kodeks cywilny komentarz, wyd.6, Warszawa 2014, s. 1122.

²⁰Tamże, s. 1121.

²¹Witczak H., Kawalko A., Zobowiązania, wyd. 5, Warszawa 2015, s. 236.

gdy wada była zatajona należy przyjąć, że jeżeli wada ta ujawni się w dowolnym czasie, to termin na zwrot konia nie jest zasadniczo limitowany.

Roszczenie z tytułu rękojmi może jednak ulec przedawnieniu. Stanowi o tym, art. 568 § 2 KC. Roszczenia uprawnionego z tytułu rękojmi o usunięcie wady lub wymianę rzeczy sprzedanej na wolną od wad przedawniają się z upływem roku, licząc od dnia stwierdzenia wady. Zatem, mimo wskazanego wyżej przypadku umożliwiającego przedłużenie tego terminu, to kupujący również nie może zwlekać z podjęciem czynności zmierzających do zaspokojenia jego roszczenia i przywrócenia prawidłowości powstałego stosunku prawnego.

Podobnie jak w poprzednio obowiązującej regulacji, sprzedawca jest zupełnie zwolniony od odpowiedzialności z tytułu rękojmi, jeżeli w chwili zawarcia umowy, kupujący wiedział o wadzie rzeczy (art. 557 § 1 KC). Jednakże, zasady odpowiedzialności sprzedawcy za wady rzeczy mogą być zmodyfikowane umową stron (art. 558 § 1 KC). Modyfikacja ta może polegać na rozszerzeniu, ograniczeniu lub wyłączeniu odpowiedzialności z tytułu rękojmi²².

Biorąc pod wagę uprawnienia z tytułu rękojmi, należy stwierdzić, iż pozostały one w katalogu nieodbiegającym od poprzedniego, nie uległy znacznemu rozszerzeniu w takim stopniu jak katalog wad, za które sprzedawca odpowiada.

Realizacja roszczenia odszkodowawczego na podstawie art. 566 i 574 KC jest uzależniona od realizacji przez kupującego uprawnień z tytułu rękojmi przewidzianych w art. 560 i 561 KC. Dodatkowymi żądaniami, jakie mogą przysługiwać kupującemu może być żądanie naprawienia szkody, którą poniósł przez to, że zawarł umowę, nie wiedząc o istnieniu wady, choćby szkoda była następstwem okoliczności, za które sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności, nie uchybia to przepisom o obowiązku naprawienia szkody na zasadach ogólnych. Kupujący w szczególności może żądać:

- a) zwrotu kosztów zawarcia umowy;
- b) kosztów odebrania, przewozu, przechowania i ubezpieczenia rzeczy;
- c) zwrotu dokonanych nakładów w takim zakresie w jakim nie odniósł korzyści z tych nakładów²³.

Co może wydać się ciekawe, gdy kupujący odstępuje od umowy z powodu wady rzeczy sprzedanej, jego uprawnienie określone w art. 494 KC obejmuje przede wszystkim roszczenie o zwrot kwoty nominalnej (ceny sprzedaży), która jednak może być zwaloryzowana na podstawie art. 358¹ § 3 KC. Umożliwia do kupującemu możliwość dochodzenia zwiększonej kwoty, o ile ceny koni takiej rasy/wieku/klasz uległy jakiegokolwiek zmianie.

Porównanie

W celu zobrazowania różnic wpływających z porównania poszczególnych aspektów rękojmi, takich jak zakres odpowiedzialności sprzedającego oraz poszczególne terminy związane z rękojmią, zostanie przedstawiona poniższa tabela.

²²Witczak H., Kawałko A., dz.cyt., s. 238 – 239.

²³Tamże, s. 244.

	Stan prawny do dnia 25 grudnia 2014 r.	Stan prawny od dnia 25 grudnia 2014 r.
zakres odpowiedzialności sprzedającego / rodzaje wad	tylko wady główne: 1) łykawość 2) dychawica świszcząca 3) zwartogłowienie 4) przewlekłe schorzenie wewnętrznej części oka na tle neurazowym	wszystkie wady fizyczne, których definicje zawiera art. 556 ¹ kodeksu cywilnego
termin na stwierdzenie wady	15 dni od wydania konia w przypadku łykawości, dychawicy i wartogłowienia 30 dni od wydania konia w przypadku przewlekłego schorzenia oka	2 lata od wydania konia
termin na zawiadomienie sprzedającego o wystąpieniu wady	7 dni od upływu terminu 15 dni albo 30 dni w zależności od schorzenia	1 rok od stwierdzenia wystąpienia wady (inaczej w przypadku przedsiębiorców)
termin wygaśnięcia uprawnień	3 miesiące od końca terminu na stwierdzenie wady	2 lata od wydania konia

Źródło: Opracowanie własne.

Wskazać przy tym należy, iż terminy wynikające z rękojmi, zawiadomienia o wadzie i możliwości wystąpienia z roszczeniem są terminami prekluzyjnymi (zawitymi). Wskazana normatywnie prekluzja wyznacza granicę czasową po upływie której dokonana czynność pozbawiona jest skutku prawnego. Upływ takiego terminu wyłącza zatem sądowe dochodzenie roszczenia. W przypadku jednak, gdy niedotrzymanie ustawowego terminu nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych, strona w (kolejnym) prekluzyjnym terminie tygodniowym licząc od daty ustania przyczyny uchybienia, może zgłosić wniosek o przywrócenie takiego terminu, uprawdopodobniając okoliczności uzasadniające taki wniosek i dopełniając jednocześnie czynności, którą powinna wykonać w pierwotnym terminie.

Podsumowanie

Nie ulega wątpliwości, że katalog wad, za które sprzedawca ponosi odpowiedzialność, jest szerszy niż w poprzednim stanie prawnym. Jest to niewątpliwie korzystniejsze dla kupującego, ale idą za tym także nowe wyzwania dotyczące określenia, co może być uznane za taką wadę a co nie. Bowiem sformułowanie w treści przepisu art. 556¹ KC "w szczególności" nie wyczerpuje katalogu sytuacji, które będziemy można uważać za wady. Ustawodawca akcentuje jedynie właściwości i cel sprzedaży, o których strony powinny się wzajemnie poinformować.

Sami hodowcy koni²⁴, zauważają problemy, jakie mogą pojawić się w najbliższym czasie. "Najprostszą sytuacją na rynku, jaką możemy sobie wyobrazić, jest zakup konia od profesjonalisty dla młodego zawodnika. Zakładamy, że sprzedawany koń zostaje prezentowany jako koń, który spełnia warunki do udziału w zawodach. Wówczas powstaje pytanie, czy w sytuacji, gdy nie będzie w stanie ukończyć zawodów nawet na najniższym poziomie lub przejechać poprawnie danego toru to należy założyć, że koń jest wadliwy i nie ma właściwości, o których zapewniał sprzedający? Podobnie, czy w sytuacji, gdy jeździec kupuje doświadczony konia, na którym ma startować w konkursach juniorskich, a okaże się, że nie daje sobie z takim koniem rady, to czy należy uznać, że koń nie nadaje się do celu, o którym kupujący poinformował sprzedawcę przy zawarciu umowy?"

Do udzielenia odpowiedzi na te i inne pytania potrzeba praktyki i wypracowania jednolitej linii orzeczniczej. Wynika to głównie z tego, że sprzedaż żywych organizmów istotnie różni się od sprzedaży ruchomości. Zanim to jednak nastąpi, same strony umowy mogą rozstrzygnąć wątpliwe sytuacje dodając pewne zagadnienia do umowy, które mogą pomóc. Przykładowo można dodać²⁵:

²⁴<http://www.konieirumaki.pl/pl/sprzedaz-koni-wazne-zmiany-w-przepisach> (Konie i rumaki grudzień 2014).

²⁵<https://horseleblog.wordpress.com/2015/08/20/abc-umow-sprzedazy-koni-co-powinna-zawierac-prawidlowo-sporzadzona-umowa/>.

zapis dotyczący odpowiedzialność za szkody. W umowie należy określić, kiedy przechodzi odpowiedzialność za konia ze sprzedającego na kupującego. W tej kwestii należy sporządzić opis stanu zdrowia fizycznego i psychicznego konia i określić za co odpowiedzialność ponosi każda ze stron. Określenie odpowiedzialności obejmuje również kwestię rękojmi za wady, co należy dokładnie określić, z uwagi na zastrzone zasady odpowiedzialności sprzedającego. Zaleca się określenie przynajmniej podstawowych wad. W przypadku przeprowadzenia badań należy wskazać w umowie jego wykonanie i wynik. Z uwagi na obowiązujące zasady rękojmi warto zaznaczyć przeznaczenie konia i jego dalsze użytkowanie, aby nie było wątpliwości, w jakim celu koń jest nabywany.

dotatkowe zabezpieczenia, np. w postaci umownego prawa odstąpienia od umowy w jakimś określonym terminie, tzw. sprzedaż na próbę, co w istocie pozwala nam na wypróbowanie konia przez jakiś czas lub kary umownej w przypadku ujawnienia się wad.

W drugim przypadku, Sąd Najwyższy²⁶ już przy poprzednim stanie prawnym miał możliwość oceny wykorzystania takiej opcji. Co prawda, sprawa dotyczyła krowy i możliwości jej zwrotu w razie zastrzeżeń co do jej zachowania i mleczności, to warto wskazać, że jest to instytucja godna uwagi. Sąd II instancji w tamtejszym postępowaniu stanął na stanowisku, że dla skuteczności umowy sprzedaży na próbę konieczne jest wyraźne, a nie dorozumiane oświadczenie woli. Według SN, sąd nie zważył na fakt, że wola osoby dokonywającej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny. Wówczas okoliczność, że strony zawierając umowę nie użyły wyrazów "sprzedaż na próbę" nie oznacza, że takiej umowy nie zawarły.

Zważając na kwestie odpowiedzialności stron i przyznanych im atrybutów, wskazać należy, iż ma ona charakter bardzo indywidualny i zależy od rodzaju transakcji. W głównej mierze należy także badać, czy umowa zabezpiecza interes kupującego czy sprzedającego. Jednakże dopiero czas i praktyka pokażą do czego wprowadzona nowelizacja doprowadzi i w jaki sposób zostaną rozstrzygnięte wątpliwości, co do zaliczenia pewnych stanów za wadę fizyczną.

WARRANTY FOR PHYSICAL DEFECTS OF ANIMALS ON THE EXAMPLE OF SELLING A HORSE

Animals are special legal entity which despite the fact they are not items they are treat by law like that. The amendment of Civil Code introduced a change in possibilities for purchasers, when item which they bought had any physical defects.

The main topic of this article is compare the previous regulations with the current legal status about warranty physical defects of animals. Author describe it on the example of selling a horse because before the amendment was a regulation of the Minister of Agriculture, which provided special responsibility for horse defects.

Author will put forward a conclusion on different regulations of warranty for physical defects od animals and will present some notification that should be considered in future.

²⁶ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1978 r, sygn. akt: III CRN 151/78.